

Dosarul nr. 3ra-331/2024
2-23174876-01-3ra-11042024

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, A. Braga, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

29 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Lilia Roic-Botezatu
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului depus de Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Leonid Umanet împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 și Comisiei Electorale Centrale, cu participarea terților Alexei Percemli, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 03 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Leonid Umanet și a fost menținută hotărârea din 15 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 07 decembrie 2023, Leonid Umanet a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 și Comisiei Electorale Centrale, terț Alexei Percemli, solicitând anularea integrală/constatarea nulității hotărârii cu privire la infirmarea legalității alegerilor pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău, nr. 46 din 01 decembrie 2023, adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie obligat Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 să emită hotărârea de confirmare a legalității alegerilor locale generale pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la data de 05 octombrie 2023, a fost înregistrat în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, mun.

Chișinău, din partea Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, pentru alegeri locale generale din 05 noiembrie 2023. Conform hotărârii nr.9 din 05 octombrie 2023 cu privire la cererea de înregistrare, în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău, desemnat de către Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, a prezentat, printre altele, și confirmarea DGETS 2 prin care se atestă că are cel puțin studii generale obligatorii prevăzute la art. 13 din Codul educației nr.352/2014. Corespunderea actelor prezentate rigorilor legale a fost verificată de organele electorale și confirmată de CECEM Chișinău nr. 1 prin scrisoarea cu nr. 02/02/CECEMC nr.1 din 05 octombrie 2023, notificată inclusiv și CEC-ului. Confirmarea eliberată de DGETS este adoptată în baza informațiilor eliberate de directorul IP cu învățământ seral nr. 2 și copiilor ordinelor din anii 80 anexate.

Totodată, a menționat că, luând în considerare informațiile apărute în spațiul public, a atenționat că „problema” studiilor sale este prezentată eronat de reprezentanții partidului politic care a desemnat contracandidatul lui din turul II. Or, se invocă lipsa confirmării actului de studii pentru clasa X și XI. Însă, legea prevede necesitatea deținerii studiilor gimnaziale (sau asimilate, având în vedere că Codul educației, intrat în vigoare la data de 24 noiembrie 2014, nu are efect retroactiv).

Conform informației prezentate de Direcția generală educație, tineret și sport din 28 septembrie 2023, Leonid Umanet a fost înmatriculat în clasa IX, în baza ordinului nr. 17 din 05 septembrie 1983, în Școala medie serală nr. 14 din or. Chișinău și a finalizat clasa XI în anul 1986, ceea ce înseamnă că a fost transferat/înmatriculat în clasa X și în clasa XI. Altfel spus, dispune de studii gimnaziale obligatorii - clasa VIII absolvită, fapt ce se confirmă și prin inscripția respectivă din livretul militar. Conform informației eliberate de DGETS nr. 01/16- 6/4278 din 27 noiembrie 2023, actul normativ cu privire la învățământul public, care a reglementat relațiile sociale în domeniul învățământului în anii 1983-1986 a fost Legea RSSM cu privire la învățământul public din 24 decembrie 1975. Această Lege în art. 3 a prevăzut că învățământul general obligatoriu este de 8 clase.

De asemenea, a afirmat că „proba” cercetată de CECE Bubuieci de două ori, în cadrul a 2 proceduri administrative diferite, și anume scrisoarea eliberată de Ministerul Educației și Cercetării la data de 17 noiembrie 2023, rezultă că pentru anii de studii 1983 - 1986 informațiile sunt păstrate, însă, probabil, cu scopul de a denatura informația, nu sunt descrise informații ce se conțin în aceste acte, ci doar se invocă că lipsește informația despre rezultatele examenului și eliberarea atestatului. Dar, nu se indică despre examenele cărui an de studii informația lipsește. O astfel de prezentare a informației selectiv, poate avea ca scop - inducerea în eroare a organului electoral/ instanțelor de judecată și de a obține rezultatul dorit - infirmarea alegerilor ocolind votul cetățenilor. Cert este faptul că informația prezentată de Ministerul Educației și Cercetării nu este completă, nu combate informația eliberată prin scrisoarea DGETS mun. Chișinău și nu constituie probă incontestabilă, care poate sta la baza infirmării legalității alegerilor, care au fost desfășurate corect și liber.

La data de 05 noiembrie 2023 au avut loc alegeri locale generale inclusiv în comuna Bubuieci, mun. Chișinău. Conform rezultatelor finale ale alegerilor locale

generale în circumscripția electorală comunală Bubuieci, turul I, Leonid Umanet, candidat la funcția de primar din partea Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, a obținut 991 de voturi valabil exprimate sau 33,49%, Alexei Percemlî a obținut 703 voturi sau 23,76% și Igor Moraru - 601 voturi sau 20,31 %.

Conform rezultatelor preliminare a turului II, Leonid Umanet a obținut 1248 voturi sau 50,75%, iar Alexei Percemlî - 1211 voturi sau 49,25%. Aceste rezultate nu au fost contestate, nu a fost solicitată renumărarea voturilor, ceea ce înseamnă că Leonid Umanet a fost ales în funcția de primar al comunei Bubuieci de către alegătorii/locuitorii comunei Bubuieci.

Reclamantul a notat că, la data de 22 noiembrie 2023, a recepționat hotărârea adoptată la 21 noiembrie 2023 de CECE Bubuieci cu nr. 44-c, conform căreia s-a decis admiterea parțială a contestației depuse de Alexei Percemlî (fără însă a menționa în care parte aceasta este admisă). Totodată, s-a declarat inadmisibilă cerința privind adoptarea unei hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău, a lui Leonid Umanet, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege.

Prin hotărârea din 05 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, dosarul nr.3-3446/2023 și nr.3-3472/2023, cererea de chemare în judecată depusă de Leonid Umanet a fost admisă parțial, a fost anulată hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, în partea admiterii contestației și a fost adoptată o nouă hotărâre prin care contestația inițială depusă de Alexei Percemlî a fost declarată inadmisibilă. Astfel, instanța de judecată a soluționat chestiunea referitor la înregistrarea lui Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău.

Reclamantul a susținut că, odată cu constatarea faptului că înregistrarea și, respectiv, participarea lui la alegeri nu poate fi anulată/retrasă, decade posibilitatea de infirmare a legalității alegerilor pe acest temei.

Referitor la procedura adoptării hotărârii contestate, reclamantul a indicat că, la data de 01 decembrie 2023, ora 14:15, CECE Bubuieci a adoptat hotărârea nr.46, prin care infirmă legalitatea alegerilor pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău. La data adoptării hotărârii contestate, instanțele de judecată nu s-au expus pe marginea contestațiilor depuse. Respectiv, CECE Bubuieci, până a soluționa posibilitatea confirmării sau infirmării legalității alegerilor locale pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău, urma să aștepte soluționarea definitivă a contestației, care se afla pe rolul instanțelor de judecată. CECE Bubuieci nu a avut dreptul de a decide asupra legalității alegerilor la funcția de primar până la soluționarea definitivă a tuturor contestațiilor. Hotărârea contestată conține un viciu fundamental, care atrage nulitatea actului administrativ individual.

De asemenea, a menționat că un alt temei de nulitate constituie faptul că nu poate fi identificată persoana care a semnat hotărârea nr. 46 din 01 decembrie 2023, potrivit art. 121 din Codul administrativ. Nici din textul hotărârii contestate și nici la semnătură nu sunt indicate numele, prenumele și funcția persoanei semnatare, ceea ce face imposibilă identificarea faptului dacă acest act administrativ individual este semnat de persoana împuternicită în acest sens. Hotărârea respectivă nu este scrisă pe antet și este

dificil de a stabili chiar și autoritatea care a emis-o. Acest fapt devine evident și prin simpla comparație a hotărârii nr.44-c din 21 noiembrie 2023 și celei contestate. Din textul hotărârii contestate nu se desprinde dacă aceasta a fost adoptată cu respectarea prevederilor legale ce țin de emiterea actelor administrative de un organ colegial.

Luând în considerare faptul că CECE Bubuieci a emis recent note informative prin care a informat CEC privind imposibilitatea examinării unor contestații din lipsa de cvorum, majoritatea membrilor săi se află în concediu medical sau nu pot fi prezenți din cauza de „stres”, devine și mai dubioasă convocarea de urgență a unei 4 ședințe pentru infirmarea alegerilor cu mai puțin de o oră înainte de ședința în instanța de judecată, în care s-a examinat legalitatea hotărârii nr. 44-c din 21 noiembrie 2023. În aceste circumstanțe, se impune declararea nulității hotărârii CECE Bubuieci nr. 46 din 01 decembrie 2023, ca fiind emisă cu încălcarea principiilor legalității, egalității, imparțialității și bune-credințe, prevăzute de Codul administrativ.

Totodată, ca temei pentru infirmarea alegerilor se indică inclusiv hotărârea nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, anulată prin hotărârea din 05 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. În opina reclamantului, CECE Bubuieci a abuzat de poziția sa de organ electoral și contrar prevederilor legale a adoptat hotărârea nr.46 din 01 decembrie 2023 privind infirmarea legalității alegerilor, știind cu certitudine că există contestații în examinare.

Prin argumentele aduse s-au expus pe fondul acuzațiilor aduse, precum și a anexat actele ce confirmă existența studiilor obligatorii necesare pentru a candida la funcția de primar. Astfel, scrisoarea parvenită de la Ministerul Educației și Cercetării și apreciată în hotărârea privind infirmarea legalității alegerilor ca probă care atestă „au fost prezentate alte acte care nu sunt admisibile pentru a fi înregistrat în calitate de concurent electoral”, nu reprezintă temei pentru infirmarea legalității alegerilor și nici nu afectează în nici un fel rezultatele votării. Cert este faptul că scrisoarea Ministerului Educației și Cercetării nu este un act administrativ individual, nu este o probă incontestabilă, dar, mai important, este că conținutul acestei „scrisori” nu combate în niciun fel faptul că dispune de studii obligatorii necesare pentru a fi ales primar. Ministerul Educației și Cercetării nu are nici un drept de a interpreta normele legale electorale, dar și nici un drept să intervină pe lângă un organ electoral cu indicații privind poziția pe care trebuie să o ia un organ electoral. Conținutul acestei scrisori nu poate fi luat ca „fapt” constat, precum și depunerea unei plângeri nu poate servi temei pentru anularea alegerilor, în lipsa unei hotărâri irevocabile pronunțate de instanțele de judecată competente.

La fel, un val de postări pe „Facebook”, cu utilizarea cuvântului „fals”, nu poate servi temei pentru invalidarea voturilor oamenilor și evident nu reprezintă respectarea principiilor și legii într-un stat de drept care tinde spre aderare la Uniunea Europeană.

Referitor la scrisoarea Ministerului Educației și Cercetării, a indicat că și în situația primei scrisori este dificil de apreciat conținutul acestora fără a examina întrebările adresate (aparent de un deputat, care nu este concurent electoral, dar care este membru a partidului concurent electoral). Menționează că în această scrisoare se vorbește despre studii de ciclul II - învățământ liceal sau echivalent, însă Codul electoral și Codul educației stabilesc necesitatea deținerii studiilor obligatorii - gimnaziale, dar nu liceale.

Scrisorile în cauză, nefiind acte administrative și, de fapt, fiind absolut irelevante speței, trebuie să fie analizate critic și din perspectiva în care ministrul educației este unul dintre liderii partidului de guvernare, care este pierzantul în aceste alegeri, iar emiterea unor scrisori către organul electoral pentru a exclude câștigătorul din partea unui partid de opoziție nu reprezintă altceva decât un abuz și conflict de interese menit să asigure partidului său încă un loc de primar prin excluderea candidatului care a acumulat cele mai multe voturi.

CECE Bubuieci a eșuat în motivarea soluției adoptate, un argument în plus pentru anularea hotărârii nr. 46 din 01 decembrie 2023. CECE Bubuieci a cunoscut situația sa și a decis înregistrarea lui în calitate de concurent electoral. Contestații în acest sens au fost depuse încă la data de 09 octombrie 2023, fapt confirmat de Alexei Percemli și constatat prin hotărârea din 05 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Acțiuni neconforme din partea sa nu au fost stabilite, iar ca și rezultat, „sanctiunea” impusă este disproporționată, ilegală și abuzivă. Având unele dubii, CECE Bubuieci urma să refuze înregistrarea la data de 05 octombrie 2023, oferindu-i posibilitatea de a-și apăra dreptul său constituțional de a fi ales în instanțele de judecată. Însă, acțiunile întreprinse de CECE Bubuieci denotă un abuz evident, care a examinat contestația depusă de concurentul electoral în luna octombrie 2023, a respins-o; a examinat contestația depusă de concurentul electoral plasat pe locul III, a respins-o, peste câteva zile (după ce a devenit clar că a câștigat alegerile din turul II) examinează o altă contestație identică după argumente și deja parțial a admis-o, fără a fi emise deciziile instanțelor de judecată și infirmă legalitatea alegerilor.

În dezacord cu hotărârea nr.46 din 01 decembrie 2023, la data de 04 decembrie 2023, a depus cerere prealabilă în adresa CECM Chișinău nr. 1 și pentru informare în adresa CEC. Pentru data de 06 decembrie 2023, ora 15:00, a fost stabilită ședința de examinare a cererii prelabile.

La 06 decembrie 2023, a recepționat nota informativă, prin care CECM Chișinău nr. 1 a stabilit imposibilitatea examinării cererii prelabile și a atestat faptul exercitării procedurii prelabile.

Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată din 11 decembrie 2023, au fost atrași în calitate de persoane terțe Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.

Prin hotărârea din 15 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins, ca fiind neîntemeiată, acțiunea de contencios administrativ înaintată de Leonid Umanet împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 și Comisiei Electorale Centrale, cu participarea terților Alexei Percemli, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” privind contestarea actelor administrative.

Prin încheierea din 29 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a refuzat ridicarea excepției de neconstituționalitate formulată de Leonid Umanet, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, la acțiunea înaintată de Leonid Umanet împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1,

Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 și Comisiei Electorale Centrale, cu participarea terților Alexei Percemli, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” privind contestarea actelor administrative.

Prin decizia din 29 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de avocatul Mariana Barașianț în interesele lui Leonid Umanet și s-a menținut hotărârea din 15 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 29 decembrie 2023, ora 22:27, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.192, 200), Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, a depus cerere de recurs, solicitând casarea încheierii din 29 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptarea unei încheieri de ridicare a excepției de neconstituționalitate, casarea deciziei din 29 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 11 ianuarie 2024 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul depus de Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, casată decizia din 29 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 29 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și restituită cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 18 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate ridicată de către reprezentantul apelantului Leonid Umanet, avocatul Mariana Barașianț și a fost sesizată Curtea Constituțională a Republicii Moldova în vederea controlului constituționalității a prevederilor art. 68 alin. lit. j) Codul electoral, conform sesizării.

Prin decizia Curții Constituționale nr. 8 din 05 martie 2024 s-a declarat inadmisibilă sesizarea nr. 12 g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a art. 68 alin. (1) lit. j) din Codul electoral.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 03 aprilie 2024 a respins apelul depus de Leonid Umanet și a fost menținută hotărârea din 15 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În susținerea soluției sale, instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 189 alin. (1), 17 din Codul administrativ, 98 alin. (1) pct. 1), 91 din Codul electoral și a conchis că acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de Umanet Leonid la instanța competentă jurisdicțional și teritorial, cât și cu respectarea procedurii prealabile și în termenul legal.

La fel, instanța de apel a reținut că Leonid Umanet a utilizat corect tipul acțiunii în contestare conform art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ pentru revendicarea dreptului său, or reclamantul prin acțiunea înaintată a solicitat anularea hotărârii cu privire la înfirmarea legalității alegerilor pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău, nr. 46 din 01 decembrie 2023 emisă de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, la care ultimul a participat ca concurent electoral desemnat de către PP „Mișcarea Alternativa Națională”.

Astfel, instanța de apel a considerat că motive de inadmisibilitate a acțiunii înaintate de reclamantul Umanet Leonid, în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt.

Cu trimitere la prevederile art. 37 alin. (1) lit. j), 96, 174, 176 din Codul electoral și art. 31, 118 din Codul administrativ instanța de apel a stabilit că, prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 decembrie 2023 s-a admis parțial acțiunea depusă de avocata Mariana Barașianț, în interesele reclamantului Leonid Umanet împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr.1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, cu terții Comisia Electorală Centrală și Alexei Percemli și s-a anulat Hotărârea cu privire la examinarea contestației lui Percemli Alexei, candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, în partea admiterii contestației și s-a emis o nouă hotărâre prin care, contestația depusă de Alexei Percemli la data de 18 noiembrie 2023 privind anularea integrală a hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele dlui Leonid Umanet și adoptarea unei noi hotărâri prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, Umanet Leonid desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională” s-a declarat integral inadmisibilă ca depusă tardiv, în rest acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată; s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Alexei Percemli împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, cu terții Comisia Electorală Centrală și Umanet Leonid privind anularea integrală a Hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 nr. 44-c din 21 noiembrie 2023, adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă contestația depusă la 18 noiembrie 2023, să fie anulată integral Hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 privind înregistrarea în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău, pe numele lui Leonid Umanet și să fie adoptată o nouă hotărâre prin care să se refuze înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Bubuieci, municipiul Chișinău a lui Umanet Leonid, desemnat de către Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023 apelul declarat de Alexei Percemli s-a admis, s-a casat hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 decembrie 2023 și s-a emis o decizie nouă potrivit căreia, acțiunea în contestare formulată de Umanet Leonid, s-a admis parțial;

Acțiunea în contestare formulată de Alexei Percemli s-a admis integral;

S-a anulat integral hotărârea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr.1/8 nr. 44-c din 21 noiembrie 2023.

Acțiunea în obligare formulată de Alexei Percemli s-a admis integral.

S-a obligat Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 să emită act administrativ individual cu privire la retragerea hotărârii Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală comunale Bubuieci nr. 9 din 05 octombrie 2023 „Cu privire la cererea de înregistrare a domnului Umanet Leonid în calitate de candidat la funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, desemnat de către PP „Mișcarea Alternativa Națională”.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 decembrie 2023, recursul depus în numele și interesele recurentului Leonid Umanet, s-a declarat inadmisibil.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, la data de 27 decembrie 2023, Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 a adoptat hotărârea nr. 47 „Cu privire la executarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023”, prin care și-a retras/revocat hotărârea nr. 9/2023 de înregistrare a domnului Umanet Leonid în calitate de concurent electoral.

A mai reținut instanța de apel că, instanța de fond întemeiat a constatat că, la emiterea hotărârii nr.46 din 01 decembrie 2023 Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr.1/8 și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu scopul acordat prin lege, or s-a constatat că, Leonid Umanet în calitate de candidat la funcția de primar al com. Bubuieci, mun. Chișinău, desemnat de către PP „Mișcarea Alternativa Națională” nu întrunește condițiile prevăzute de art.68 alin.(1) lit.j) din Codul electoral, și anume nu deține copia de pe diploma de studii.

Referitor la certificatul de studii gimnaziale nr.283001104835, eliberat la 29 decembrie 2023, prezentat în ședința instanței de apel de către apelant, Completul de judecată al instanței de apel a reținut că acesta nu constituie în sine o diplomă, pentru a fi întrunită condiția prevăzută la art.68 alin.(1) lit.j) din Cod electoral, și anume copia de pe diploma de studii, prezentarea căreia este obligatorie în cazul candidării pentru funcția de primar.

Referitor la argumentul invocat de apelant precum că dispune de studii obligatorii, instanța de apel l-a considerat ca fiind neîntemeiat, or prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023 s-a constatat că, *”... confirmarea nr. 0146- b/3372 din 28 septembrie 2023, eliberată de Direcția generală educație, tineret și sport din cadrul Consiliului municipal Chișinău (f.d.a.19) și prezentată de Umanet Leonid, nu poate înlocui un act de studii care ar atesta că dnul Umanet Leonid a finisat studiile generale. Ori, din textul/conținutul confirmării nr. 0146-b/3372 din 28 septembrie 2023, nu se confirmă existența actului de studii eliberat dlui Umanet Leonid, dar se comunică, că acesta din urmă ar fi fost înmatriculat în clasa a IX-a în Școala medie serală nr. 14 din or. Chișinău. În condițiile speței, ținând cont de poziția Ministerului Educației și Cercetării al RM expusă în răspunsul cu nr. 03/1-07/6138 din 17 noiembrie 2023, precum că: „o confirmare nu înlocuiește un act de studii”, devin aplicabile prevederile art. 144 Cod administrativ...”*.

Astfel instanța de apel aplicând prevederile art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă, a indicat că, prin emiterea hotărârii contestate, nu se încalcă dreptul apelantului pentru a candida la funcția de primar al persoanei, în condițiile când legea este clară,

precisă și fără ambiguități atunci când prevede obligația de a prezenta la organul electoral inter alia – diploma de studii.

Ce ține de argumentul apelantului, care a menționat că la actele cauzei este atașat certificatul de studii gimnaziale, Colegiul Civil al instanței de apel a reținut că acest act deși este atașat la actele cauzei (f.d.165, Vol.II), acesta a fost eliberat ulterior emiterii hotărârii contestate.

În același sens, potrivit Codului Electoral art.68 al.1) lit.j), pentru a fi înregistrați în calitate de concurent electoral la funcția de primar, persoana trebuie să depună la organul electoral ” copia de pe diploma de studii”.

Or, certificatul de studii gimnaziale datează cu 29 decembrie 2023, iar hotărârea contestată a fost emisă la 01.12.2023, astfel încât se confirmă că la data respectivă, acest act nu a fost prezentat.

De altfel, concurentului electoral la funcția de primar îi aparține nemijlocit obligația pozitivă, sub propria responsabilitate, de a prezenta copia actului de studii relevant al acestuia. În funcție de anul absolvirii al instituției de învățământ, acest act poate fi: certificatul de studii gimnaziale la caz; diploma de absolvire; certificatul de studii; adeverința de studii (a se vedea Codul educației art.11/1 și Anexa 3 la Hotărârea de Guvern nr.330 din 31 mai 2023 cu privire la aprobarea cadrului național al calificărilor).

Colegiul instanței de apel a accentuat că, în situația când apelantul la momentul depunerii actelor pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, ar fi pierdut actul care atestă studiile acestuia, ultimul dispunea de dreptul de a solicita duplicatul de la instituția absolvită în condițiile art.17 din Codul Educației, iar dacă eliberarea duplicatului nu este posibilă, titularul documentului pierdut este îndreptățit să solicite, în procedura judecătorească, constatarea faptului care are valoare juridică în baza art.281-285 din Codul de procedură civilă, cu privire la absolvirea nivelului/ ciclului de învățământ.

Prin urmare, instanța de apel nu a văzut în cazul dat îngrădirea căruiva drept a apelantului prin emiterea hotărârii contestate, pentru că legislația națională este una certă, precisă, fără ambiguități și clară totodată și care, fără echivoc, oferă posibilitatea părții de a i se elibera și, respectiv, prezenta duplicatul actelor de studii pe baza registrelor de evidență și de eliberare a actelor de studii, posibilitatea recunoașterii actelor de studii eliberate pînă la intrarea în vigoare a Codului educației, cît și mecanismul de a demonstra faptul absolvirii studiilor generale obligatorii în cazul pierderii sau deteriorării originalului actului de studii.

La caz, apelantul nu și-a îndeplinit obligația impusă de lege în acest sens, iar confirmările atașate la lucrările dosarului, nu pot substitui cerința legiuitorului.

Cu referire la temeiurile de nulitate a Hotărârii CECE Bubuieci nr.1/8 emisă la 01 decembrie 2023 sub nr.46 și anume ce ține de prezența cvorului la ședința Consiliului electoral de circumscripție electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 din 01 decembrie 2023, conform procesului- verbal nr. 23, din 7 membri desemnați în componența organului electoral, la ședință au fost prezenți 5 membri care unanim au votat pentru infirmarea legalității alegerilor pentru funcția de primar în circumscripția electorală Bubuieci, mun. Chișinău (f.d.117-118, vol. I).

Conform hotărârii nr. 39 din 26 septembrie 2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 „Cu privire la constituirea Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8”, acesta este constituit din 7 membri.

Potrivit pct. 41 din Regulamentul de activitate al consiliului electoral de circumscripție în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1100/2023, consiliul electoral de circumscripție adoptă hotărâri prin vot deschis cu votul majorității absolute a membrilor.

Prin urmare, Completul de judecată al instanței de apel a menționat că componența Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 este compusă din 7 membri, majoritate absolută reprezintă cel puțin 4 voturi ale membrilor.

Respectiv, potrivit procesului verbal nr. 23 al ședinței Consiliului electoral de circumscripție electorală comunală Bubuieci nr. 1/8 din 01 decembrie 2023, se atestă prezența cvorumului necesar prevăzut de lege pentru examinarea subiectului și aprobarea hotărârii, or prezenți la ședință au fost 5 din 7 membri.

Ce ține de argumentul invocat de apelant precum că, actul administrativ este lovit de nulitate pe motiv că nu conține numele și funcția semnatarului, instanța de apel l-a considerat ca fiind neîntemeiat, or potrivit Hotărârii cu privire la infirmarea legalității alegerilor pentru funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău, nr. 46 din 01 decembrie 2023, rezultă că aceasta a fost semnată de către secretarul Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 – Moraru Olga, pe motiv că, președintele consiliului a fost în concediu de boală, iar potrivit pct. 24 din Regulamentul de activitate al consiliului electoral de circumscripție în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1100/2023, Secretarul consiliului electoral de circumscripție are următoarele atribuții: 1) în absența președintelui consiliului, exercita atribuțiile acestuia.

Iar pct.23 din Regulamentul menționat prevede expres că, Președintele consiliului electoral de circumscripție are următoarele atribuții: 4) semnează hotărârile consiliului.

Referitor la argumentul invocat de apelant precum că, actul contestat a fost emis cu încălcarea art.174 alin.(2) Cod administrativ, și anume că nu au fost soluționate toate contestațiile de instanța de judecată, Completul de judecată al instanței de apel, de asemenea a considerat ca fiind neîntemeiat, or apelantul nu a prezentat în instanță probe care să confirme faptul că Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Bubuieci nr. 1/8 a cunoscut despre existența unor contestații depuse de apelant și neexamine.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a menționat și faptul că, la caz, decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023 devenită irevocabilă, a obligat Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală comunală Bubuieci nr.1/8 să emită actul administrativ individual cu privire la retragerea actului și anume a hotărârii nr.9 din 05 octombrie 2023 de înregistrare a lui Umanet Leonid în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Bubuieci, mun. Chișinău, din partea partidului politic „MAN”.

Or, hotărîrea contestată în speța dată, nu-i vătămază careva drepturi apelantului, în condițiile când CECE Bubuieci a fost obligat să-și retragă propria hotărîre de înregistrare din cursa electorală a concurentului, la caz, a lui Umanet Leonid.

A reiterat instanța de apel și faptul că, tot la caz, prin hotărîrea irevocabilă a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani din 15 ianuarie 2024, s-a respins acțiunea lui Leonid Umanet cu privire la constatarea nulității hotărîrii nr.47 din 27 decembrie 2023 a CECE Bubuieci nr.1/8, prin care s-a executat decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2023, și anume CECE Bubuieci a fost obligat să-și retragă propria hotărîre de înregistrare din cursa electorală a concurentului, la caz, a lui Umanet Leonid.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a conchis că soluția instanței de fond cu privire la respingerea acțiunii depusă de către Umanet Leonid este una corectă, iar temeiuri pentru a constata nulitatea actului contestat nu există, or autoritatea și-a exercitat dreptul discreționar corect, a luat în considerare toate faptele relevante la emiterea acestuia, a respectat limitele legale ale dreptului discreționar și și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Drept urmare, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, a conchis că, hotărîrea supusă prezentului apel a fost pronunțată de instanța de fond cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil, în sensul definit de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, atât ca ansamblul garanțiilor procedurale enunțate în această dispoziție convențională, cât și dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei, ceea ce presupune inclusiv motivarea hotărîrilor, principiul contradictorialității și modul de administrare a probelor.

La 05 aprilie 2024, ora 17:01 prin intermediul poștei electronice, Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece este arbitrară și se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Consideră că instanțele de judecată la adoptarea hotărârii nu au apreciat probele anexate și argumentele expuse, inclusiv referitor la vicierea procedurii de adoptare actului administrativ contestat.

Motivarea soluției este bazată exclusiv pe decizii pronunțate pe o cauză conexă, care însă nu exclude posibilitatea admiterii prezentei cereri de chemare în judecată depuse de recurentul Leonid Umanet.

A susținut recurentul că la 01 decembrie 2023, ora 14:15 CECE Bubuieci a adoptat Hotărârea nr. 46, prin care infirmă legalitatea alegerilor pentru funcția de primar al comunei Bubuieci mun.Chișinău.

A atras atenția instanței de judecată că la data adoptării hotărârii contestate, instanțele de judecată nu s-au expus încă pe marginea contestațiilor depuse, fapt cunoscut și recunoscut de organe electorale, care au fost citate la examinarea

contestației/ cauzei nefinalizate la data de 01 decembrie 2023, au prezentat referințe, au anexat acte, au solicitat examinarea în lipsa.

Or, art. 174 alin. (2) din Codul electoral prevede că, consiliile electorale de circumscripție, în termen de cel mult 10 zile de la data primirii rapoartelor, proceselor-verbale și altor documente electorale de la birourile electorale, după caz, consiliile electorale de circumscripție de nivelul întâi, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către organele electorale și instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite, confirmă sau infirmă printr-o hotărâre legalitatea alegerilor din circumscripția electorală respectivă și o transmit, în termen de 24 de ore după adoptare, Comisiei Electorale Centrale și consiliilor electorale de circumscripție respective de nivelul al doilea, care publică rezultatele definitive.

A susținut că Regulamentul cu privire la procedura de confirmare a legalității alegerilor, validarea și atribuirea mandatelor de primar și de consilier, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1104/2023, conține prevedere similară: Consiliile electorale de circumscripție, în termen de cel mult 10 zile de la data primirii rapoartelor, proceselor-verbale și altor documente electorale de la birourile electorale, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către organele electorale și instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite, confirmă sau infirmă printr-o hotărâre legalitatea alegerilor și validarea mandatelor de primar și de consilier din circumscripția electorală respectivă și o transmit, în termen de 24 de ore după adoptare, Comisiei.

Respectiv, CECE Bubuieci, până a soluționa posibilitatea confirmării sau infirmării legalității alegerilor locale pentru funcția de primar al comunei Bubuieci mun.Chișinău urma să aștepte soluționarea definitivă a contestației, care se află pe rolul instanțelor de judecată.

Art. 141 din Codul administrativ prevede că:

(1) Un act administrativ individual este nul dacă conține un viciu deosebit de grav și acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor care se iau în considerare.

(2) Un act administrativ individual este, de asemenea, nul: a) dacă executarea lui cere săvârșirea unei fapte ilegale, care constituie o componentă de contravenție sau de faptă penală; b) dacă din motive reale nimeni nu-l poate executa; c) dacă contravine bunelor moravuri; d) dacă la emiterea lui a contribuit o persoană care nu are dreptul să participe în procedură administrativă conform art.49 alin.(1); e) dacă a fost emis în scris, dar nu poate fi identificată autoritatea publică emitentă; f) în alte cazuri prevăzute de lege.

(3) În cazul nulității parțiale a unui act administrativ individual, acesta este nul în totalitate dacă autoritatea publică nu ar fi emis actul administrativ respectiv fără partea lovită de nulitate.

(4) Autoritatea publică poate constata nulitatea oricând din oficiu. La cerere nulitatea se constată în măsura în care solicitantul are un interes îndreptățit pentru a o solicita.

Astfel, CECE Bubuieci nu a avut dreptul de a decide asupra legalității alegerilor la funcția de primar până la soluționarea definitivă a tuturor contestațiilor.

Cu alte cuvinte, hotărârea contestată conține un viciu fundamental, care atrage nulitatea actului administrativ individual.

A menționat că, un alt temei de nulitate constituie faptul că nu poate fi identificată persoana care a semnat Hotărârea nr. 46 din 01 decembrie 2023.

Art. 121 din Codul administrativ prevede:

(1) Semnarea, cu semnătură olografa sau cu semnătură electronică, a actului administrativ individual se face de conducătorul autorității publice sau de către persoana împuternicită de acesta, dacă legea nu prevede altfel.

(2) În cazul organelor colegiale, persoana competentă să semneze actul administrativ este președintele organului colegial sau, după caz, persoana desemnată conform normelor de organizare și funcționare a organului colegial.

(3) Refuzul unei persoane competente de a semna actul administrativ individual emis în mod valabil de un organ colegial poate fi acoperit prin semnarea actului de către persoane stabilite prin lege sau desemnate de însuși organul colegial de conducere și atrage răspunderea celor vinovați.

(4) Actul administrativ individual nesemnat este nul.

Astfel, nici din textul hotărârii contestate și nici la semnătură nu sunt indicate numele, prenumele și funcția persoanei semnatare, ceea ce face imposibilă identificarea faptului dacă acest act administrativ individual este semnat de persoana împuternicită în acest sens. Mai mult, hotărârea respectivă nu este scrisă pe antet și este dificil de a stabili chiar și autoritatea care a emis-o. Aceste fapt devine evident și prin simpla comparație hotărârii nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 și celei contestate.

De asemenea, din textul Hotărârii contestate nu se desprinde dacă aceasta a fost adoptată cu respectarea prevederilor legale ce țin de emiterea actelor administrative de un organ colegial.

În acest sens, art. 133 din Codul administrativ prevede:

(1) Cvorumul reprezintă numărul minim necesar de membri prevăzut de lege pentru întrunirea valabilă a unui organ colegial sau emiterea unui act administrativ individual.

(2) Organul colegial acționează legal dacă sînt prezenți jumătate plus unul din membrii săi, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

Luînd în considerare faptul că CECE Bubuieci a emis note informative prin care a informat CEC privind imposibilitatea examinării unor contestații din lipsa de cvorum, or majoritatea membrilor săi se află în concediu medical sau nu pot fi prezenți din cauza la „stres”, devine și mai dubioasă convocarea de urgență a unei ședințe pentru infirmarea alegerilor cu mai puțin de o oră înainte de ședința în instanța de judecată în care s-a examinat legalitatea Hotărârii lor cu nr. 44-c din 21 noiembrie 2023.

Mai mult - la momentul adoptării Hotărârii nr. 46 - Hotărârea CECE Bubuieci nr. 44-c din 21 noiembrie 2023 era suspendată de drept și nu producea efecte juridice, deoarece a fost contestată de către ultimul și solicitată suspendarea acesteia, iar CECM Chișinău a adoptat doar o notă informativă cu privire la faptul că nu au avut cvorum și nu s-au expus asupra suspendării, fapt, care potrivit prevederilor art. 171 alin. (4) din

Codul administrativ, determină imposibilitatea executării: *Dacă se depune o cerere de suspendare a executării actului administrativ individual, aceasta poate fi executat doar după soluționarea cererii respective.*

Legea nu prevede clar, care sunt temeiurile de confirmare sau infirmare a legalității alegerilor, astfel, organul electoral trebuie să aplice standardele Codului administrativ și a legislației naționale în materie electorală.

Relevantă aici este jurisprudența Curții de Apel Chișinău pe dosarul nr. 3a-1415/2019, PP „PDA”, candidatul electoral Andrei Năstase împotriva CEC.

Astfel, în acel litigiu Curtea de Apel Chișinău a statuat: „Instanța de judecată în cadrul procedurii de exercitare a controlului judecătoresc având drept obiect confirmarea legalității alegerilor și validarea mandatului, este investită cu competența invalidării rezultatelor alegerilor doar în cazurile în care în procesul electoral, în ziua alegerilor și/sau la numărarea voturilor au fost comise încălcări care au influențat rezultatele votării. Or, în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (4) din Codul de procedură civilă, constituie obiect al controlului judiciar de legalitate, impactul încălcărilor admise în procesul electoral în măsura în care este susceptibil de a „influența” rezultatele votării.

Or, admiterea de încălcări în procesul electoral, nu constituie ipso jure temei de invalidare a alegerilor.

Sub acest aspect, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reiterează și jurisprudența constantă a Curții Constituționale dezvoltată pe marginea validării rezultatelor alegerilor parlamentare / prezidențiale, în cadrul căreia Curtea a menționat, că în timpul unei campanii electorale pot avea loc anumite încălcări, dar valabilitatea alegerilor depinde de amploarea neregulilor. constatate de către autoritățile statului.

În aceeași ordine de idei, potrivit Hotărârii Curții Constituționale din 09 martie 2019 cu privire la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019 și la validarea mandatelor deputaților aleși, în baza sesizării nr. 48e/2019, la pct. 19 a reținut că : (1) anularea alegerilor poate să intervină numai în cazul în care votarea și constatarea rezultatelor au avut loc prin fraudă;

(2) nu orice fraudă din procesul electoral este echivalentă cu fraudarea alegerilor, ci numai fraudă care este de natură să influențeze rezultatele alegerilor;

(3) cererea de anulare a alegerilor trebuie motivată și însoțită de dovezile pe care se bazează (HCC nr. 29 din 9 decembrie 2014, §§ 72-73).

Sub acest aspect, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat într-un caz relevant că, pentru a anula rezultatele alegerilor într-o circumscripție electorală, Curtea Constituțională trebuie să stabilească dacă presupusele încălcări au existat în realitate și, în eventualitatea unui răspuns afirmativ, dacă acestea au fost suficient de grave pentru a influența rezultatele alegerilor în măsura în care să facă imposibilă stabilirea opiniei electoratului în această circumscripție (Kerimli și Alibeyli v. Azerbaidjan, 10 ianuarie 2012, § 38).

Tot în decizia pe dosarul 3a-1415/2019 Curtea de Apel Chișinău a statuat că: Obiectul de control judiciar al procesului electoral în sensul art. 146 din Codul Electoral,

nu ține de respectarea condițiilor de formă, dar de esența dreptului constituțional de vot și de a fi ales, art. 38 din Constituție și valorilor democratice în calitatea sa de caracteristici constituționale ale statului, art. 1 alin. (3) din Constituție, motiv din care intervenția instanței admise de Codul Electoral, poate fi realizată doar în cazul în care dreptul constituțional și valorile democratice sunt puse în pericol și anume în cazul în care rezultatele votării sau atribuirea mandatului a fost „influențată de ilegalități, în fraudă dreptului și valorilor protejate de Constituție, motiv din care Colegiul ajunge la concluzia că intervenția instanței în procesul electoral în sensul neconfirmării legalității alegerilor și validării mandatului, trebuie justificată de scopul apărării drepturilor și valorilor constituționale, asigurarea unui just echilibru dintre drepturile restrânse și cele apărate constituind o condiție *sine qua non* a admisibilității intervenției.

Chiar dacă practica anterioară a instanțelor de judecată se referă la competența instanțelor de confirmare a legalității alegerilor și validării mandatelor, ținând cont de faptul că odată cu adoptarea noului cod electoral, aceste atribuții au trecut în sfera de competență a organelor electorale, consideră că standardele descrise în jurisprudență urmează a fi aplicate, or scopul urmărit de codul electoral nou este același - și anume de a crea un cadru legal și sigur pentru asigurarea cetățenilor cu dreptul de a alege și de a fi ales.

La 11 aprilie 2024, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa intimaților, cât și terților, copia recursului depus de Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, împotriva deciziei din 03 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței (Vol.III, f.d.146-147).

La data 16 aprilie 2024, prin intermediul poștei electronice (Vol.III, f.d.163-167), Comisia Electorală Centrală a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția, în esență, prin menținerea argumentelor aduse și la cererea de apel.

Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale comunale Bubuieci nr. 1/8, Alexei Percemli, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, deși au recepționat copia recursului, expediat prin intermediul poște electronice, nu și-au valorificat dreptul procedural, respectiv și nu au depus referințe, prin care să-și expună opinia referitor la recursul depus de Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Totodată, potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

În virtutea alineatului 8 al aceluiași articol, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 03 aprilie 2024, și conform extrasului din poșta electronică, decizia motivată a instanței de apel, au fost notificate recurentului, la 09 aprilie 2024 (Vol.III, f.d.135).

Astfel, calea de atac în ordine de recurs, demarată la 05 aprilie 2024, a fost exercitată în interiorul termenului legal (Vol. III, f.d. 139-144).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ

exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Leonid Umanet, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme

de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Leonid Umanetș, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Leonid Umanetș, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Lilia Roic-Botezatu

Mariana Ursachi